

ДАРОМАД АЪЛО
ДАРАЖАДА

2-саҳифа

ХУНАР БИЛАН
хор бўлмас киши

3-саҳифа

ҚАДИМ
НАВРЎЗНИНГ
НАВҚИРОН УМРИ

4-саҳифа

1925-YILDAN
CHIQA BOSHLAGAN

№23 (16328)

2019-YIL 22-MART, JUMA

O'zbekiston yoshlar ittifoqining ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, adabiy-badiiy gazetasi

www.yoshlarovozi.uz

yoshlarovozi@umail.uz

@Yoshlarovozi

Сайтмизга ўтмиш учун QR-кодни
телефонингиз орқали сканер қилинг.

YOSHLAR OVOZI

Biz — kelajak bunyodkorimiz!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ НАВРЎЗ УМУМХАЛҚ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!

Қадри меконлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Шу тароватли кунларда табият уйғониб, гўзал дийри-
мизга барчамиз орзиқиб, соғиниб кутган Наврўзи олам
кириб келмоқда.

Минг йиллар давомида маънавий ҳаётимизнинг кўр-
ку зийнати бўлиб келадиган бу ажойиб, ҳосиятли бай-
рам бутун қалбларимизга яна чексиз қувонч ва завқ
бағишламоқда.

Азим пойтахтимизнинг марказида бунёд этилиб,
яқинда фойдаланишга топширилган мухташам “Хумо”
кошонасида сиз, азизларни, сизлар орқали кўп миллат-
ли бутун халқимизни Наврўз байрами билан чин қалб-
дан табриклашни ўзим учун катта шараф, деб биламан.

Мана шундай файзли, шодидна айёмда барча шаҳар
ва туманларда, қишлоқ ва овулларда Наврўз сайлини
ўтказадиган барча-барча юрtdошларимга юксак ҳурма-
тим ва энг эзгу тилакларимни изҳор этаман.

Ҳаётингиз баҳор тонгидек тинч, бахтли ва фаровон
бўлсин!

Шарқона Янги йилмиз — Наврўзи оламнинг қада-
ми кутлуг ва баракали келсин!

Хурматли дўстлар!

Айни шу бетакрор ва дилбар фаслда барчамиз ўзи-
мизни яшариб кетгандек, вужудимизга янги куч-гайрат,
азму шижоат киргандек ҳис этамиз. Неча юз йиллик
анъана ва қадриятларимизни янгитдан кашф этамиз,
қандай буюк тарих, қандай буюк маданият ворислари
эканимизни яна бир бор англаймиз. Ва бундан қалба-
римиз гурур ва ифтихорга тўлади.

Бу йилги Наврўз байрами ушбу муаззам саройда ўта-
ётганида ўзига хос рамзий маъно бор, албатта. Афсо-
навий Хумо қуши — эзгулик ва бахт тимсоли, Наврўз
эса баҳор ва бахт айёмидир. Бу икки улуг тимсол, яъни
Хумо ва Наврўз фалсафаси ўзаро уйғун бўлиб, ҳаёти-
мизни янада мазмунли ва мунаввар этгай, иншооллох.

Азиз юрtdошлар!

Барчамизга маълумки, Наврўз — янги кун, янги фасл
демакдир.

Бутун она табият бағрида янгиланиш ва яшариш фас-
ли бошланмоқда.

Жонажон Ўзбекистонимиз ҳам бутун ўз миллий та-
раққийнинг янги даврига қадам қўймоқда.

Бу — эркинлик ва озолиқнинг янги даври, бунёд-
корлик ва фаровонликнинг янги, юксак босқичидир.

Бу — “Халқ манфаати ҳамма нарсадан улуг” деган
эзгу гоя амалий ишлар билан ўз тасдиғини топаётган
даврдир. Янги-янги уй-жойлар, замонавий корхоналар,
таълим, тиббиёт, маданият ва спорт масканлари, обод
қишлоқ ва шаҳарлар юртимиз чиройлига чирой қўша-
ётган давр бу.

Катталарга ҳурмат, кичикларга иззат, мададга
муҳтож инсонлар ва оилаларга чинакам кўмак ва ёрдам
бериб, меҳр-оқибат кўрсатиш ҳаётимиз қондасига ай-
ланиб бораётган давр бу.

Бу — жаҳон ҳамжамияти билан, энг аввало, яқин қўш-
ниларимиз билан дўстлик ва ҳамкорлик эшикларини кенг
очиладиган замондир.

Бу — ўзгариб, куч-қудратга тўлиб бораётган, дунё

асли эътироф этаётган янги Ўзбекистондир.

Айни вақтда буларнинг барчаси — биз танлаган олис

ва машаққатли йўлдаги дастлабки қадамлардир.

Бутун кўнни кўрган, мард ва олижаноб халқимиз ўзи-
нинг фидокорона меҳнати билан, келажакка муштахкам
ишончи билан шонли тарихимизнинг янги саҳифасини
яратмоқда.

Ушбу кутлуг айёмда мана шундай меҳнатқаш, мато-
натли, бағрикенг, Ватанга садоқатли халқимизга фар-
зандлик меҳрим билан чин юрагимдан таъзим қиламан.

Мухтарам дўстлар!

Наврўз ўзининг ўлмас руҳи, умуминсоний гоялари
билан башариёт ҳаётдан тобора чуқур ўрин эгал-
ламоқда. Барчангизга аёнки, Бирлашган Миллатлар
Ташкилотининг қарори билан 21 март — бутун дунёда
Халқаро Наврўз кўни сифатида кенг нишонланмоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, бизга ҳурмат ва эҳтиром
кўрсатиб, мана шу мухташам кошонамизга таширф бую-
рган чет давлатларнинг мухтарам элчиларини, халқа-
ро ташкилотлар вакилларини, барча хорижий меҳ-
монларимизни, олис ва яқин мамлакатлар халқларини
Наврўз байрами билан табриклаб, уларга тинчлик, рав-
нақ ва фаровонлик тилашга руҳсат бергайсиз.

Азиз ва мухтарам ватандошлар!

Бепосн юртимизни камраб олган халқ сайилларида
бутун “Ҳар кунимиз Наврўз бўлсин!” деган эзгу тилак-
лар янграмоқда.

Ҳақиқатан ҳам, Наврўз ўзининг буюк қудрати бил-
лан табиятни уйғотмоқда. Ислохотлар эса жамиятни,
халқимизнинг онгу тафаккури, бекбёс салоҳиятини
уйғотмоқда.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда амалга ошириладиган
барча ислохот ва ўзгаришлар айни шу улуг мақсад-
га — ҳар кунимиз Наврўз бўлишига, яъни эл-юртимиз
ҳаётининг обод ва фаровон бўлишига қаратилганини
сиз, азизлар яхши биласиз. Биз шу йўлда ўз олдимизга
улкан марра ва вазифаларни қўйдиқ ва уларни халқи-
миз билан бирга албатта амалга оширамиз.

Бутун миришкор дехкон ва фермерларимиз катта ор-
зу-ниятлар билан янги меҳнат мавсумини бошламоқда.
Барчамизнинг тилагимиз битта: йилмиз кутлуг кел-
син, ҳосилимиз мўл бўлсин, меҳнатингиздан барака
топинг, қадрли дўстлар!

Мухтарам отахон ва онахонлар!

Мунис опа-сингиллар!

Қадрли ака-укалар!

Халқимизнинг ишончи ва таянич бўлган навқирон
ёшлар!

Азиз фарзандларим!
Ҳаммамиз учун сулоқли ва ардоқли Наврўз бай-
рами билан барчангизни яна бир бор чин дилдан
табриклайман!

Наврўз ҳар бир хонадонга, бутун эл-юртимизга
тинчлик-хотиржамлик, бахту саодат, кут-барака олиб
келсин!

Барча эзгу ният ва мақсадларимиз амалга ошсин!
Ватанимиз янада обод, халқимиз доим омон бўлсин!
Наврўзи олам барчамизга муборак бўлсин!

БУНЁДКОР ЭЛНИНГ ФАЙЗЛИ БАЙРАМИ Пойтахтимиздаги “Хумо арена” мажмуасида Наврўз байрами тантаналари бўлиб ўтди

Киру адирлар ям-яшил майсалар билан
қопланган, атрофи қушлар чугури-ю ан-
войи гуллар, гўёҳлар ифори тутган. Инсон
ботинидаги энг инжа ҳисларни-да уйғотувчи
кўклам насими руҳиятимизга бир тозалик
олиб киргандай бўлади. Инсон ҳам, табият
ҳам янгиланиш ва яшариш айёми бўлган
Наврўзи оламини ана шундай интиқлик,
муштоклик билан кўтиб олади.

Яхши одам кўзидан, яхши йил Наврў-
зидан маълум, дейди халқимиз. Ота-бо-
ларимизнинг минг йиллик кузатишлари
ҳосиласи сифатида дунёга келган
бу нақл худди бу йилмиз учун айтил-
гандек. Она юртимизга кириб келган
баҳор йил бўйи келадиган об-ҳаво, шун-
га мос мўл ҳосил, кут-баракадан дарак
бераётгандек...

Ҳа, юртимизга Яратганнинг инояти, та-
бият мўъжизаси бўлиши кўклам кириб
келди. Бу йилги баҳорнинг авжи ўзга.
Эрта баҳордан илқ насимлар эса бошлади.
Бундан руҳланган бободехкон яхши ният
билан уруғ қалашга шайланди. Шаҳару
қишлоқларда, маҳалла овулларда кўклам

тадориги кизигандан-кизиган: улуг бунёд-
корлик қудрати, ободлик, поклик нафаси,
янгилиниш ва яратиш завқи ҳар қадамда
сезилади.

21 март. Азим пойтахтимиз марказида
яқинда фойдаланишга топширилган мухта-
шам “Хумо арена” мажмуаси байрамона
безатилган. Наврўзга хос анъаналаримиз,
халқ ўйинлари, дор томошалари ташкил
этилган. Сўрилардаги дастурхонларга баҳо-
рий таомлар тортилган.

Карнай-сурнай садолари янграб, байрам
бошланаётганидан дарак беради.

...Ассосий саҳна турфа чироқлар, ран-
го-ранг тасвирлар билан мухташам мажму-
ани янада салобатли кўрсатади. Бу ерга се-
наторлар ва депутатлар, ҳукумат аъзолари,
фан, маданият, санъат, спорт намояндалари,
ишлаб чиқариш илғорлари, талбиркорлар,
пиру бадавлат отахону онахонлар, турли
соҳаларда меҳнат қилаётган юрtdошлари-
миз, мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган
хорижий давлатлар элчихоналари ва халқа-
ро ташкилотлар ваколатхоналари вакиллари
таширф буюрган.

Тантана иштирокчилари Ўзбекистон Рес-
публикаси Президенти Шавкат Мирзиёевни
қарсаклар билан кўтиб олди.

Давлатимиз раҳбари барчани Наврўз
байрами билан табриклади.

Муаззам майдон узра борлик уйғони-
ши, янги кунни мадҳ этувчи наво тара-
лади. Саҳна сатҳида турфа ранглардаги
тасвирлар орқали она замин, ҳаёт аба-
дийлиги тимсоли бўлган фаслларнинг эв-
рилиши, юртимизга кириб келган кўклам
сурури акс этади. Чаппар уриб гуллаган
ўриклар, шўх-шан учаётган қалдирғоч-
ларнинг саси юракларда ажиб ҳислар
уйғотади.

Наврўз инсониятнинг ўзи қадр қадим-
ий ва боқий байрамлардан. Айни пайт-
да бу байрам Ер юзиде катта шодидна,
хурсандчилик ила қарши олинади. БМТ
Бош Ассамблеясининг 2010 йил 23 фев-
ралдаги резолюцияси билан 21 март —
бутун дунёда Халқаро Наврўз кўни сифа-
тида нишонланади.

(Давоми 2-саҳифада)

Омон-омон замонда, Ўзбекистон то-
монда, элимиз Наврўз билан кутланин

деб, дўмбирани кўлга олиб, даврани
оралаб термаю дostonни айтиб кела-
верди. Ана шунда кексаю ёш, яхшию
ёмон рўпарамга келиб ўтираверди.
Бундан завқим келиб, дўмбирани
минг бир нағмада чертиб, элимизни
кўнглини олиб, қорли тоғларга боқиб,
Яратгандан мадад тилаб кўшгимни
айтавердим. Қарасам, даврани тўл-
дириб ўтирганларнинг аксари ёшлар.
Шунда Худо кўнглимга бир гапни
солди. Кел, дедим ўзимга-ўзим. Элдан
Наврўз қандай байрам, деб сўрайин.

Бир кўнглим қўй, деди. Шу саволни
бериб қўлга келди. Даврадагилар:
“Биз бахши — юзбонга деб юрган бу
жўмард Наврўзни билмас экан”, — де-
масин.

Тагин кўнглимни қиср булут (баҳор-
нинг қоп-қора, аммо ёмғирсиз булут)
коплади. Шунда дўмбирани чертиш-
дан тўхтаб, даврага қараб хитоб қил-
дим: “Ў-ў биродарлар! Наврўз қандай
байрам?”

Давра ахли саволни тушунмаган-
дай бир-бирига қаради. Сўнг нажот
кутаётгандек умидвор нигоҳлар кўкка
тиктиди. Тагин жавобни тупроққа кў-
миб қўйгандай ер сингалади. Бу орада

ДИДАГИ GAPLAR

ОРЗУ БИЛАН МУРОД ДИЙДОРЛАШУВИ

саволни яна такрорладим. Бир маҳал
пўрим қийинган йигит ўрнидан турди.
Кўлидаги барқашдай телефонидан кўз
узмай:

— Наврўз, — деди ўз овозидан ўзи
гурурланиб. — Баҳорги тенг кунлик.
Шу кун кун ва тун тенглашади. Шу
сабаб аждодларимиз бу кунни баҳор-
нинг ғалабаси сифатида нишонлаган...

Йигит шу қаби гапларни узоқ да-
вом эттирди. Биз унинг бир гапига
тушунсак, бошқасини фаҳмлай ол-
май ўтиравердик. Ниҳоят, Наврўзни
таърифлаб бўлган йигит телефони-
ни кўз-қўлагандай уни боши қадр
кўтариб, давра ахлига тавозе қилган-
дай жойига ўтирди.

Давра сув сепгандай жим бўлди. Бир
маҳал Қўнсулук момо биситини йўқот-
ган бойдай ҳовлиқиб: “Биз улуглағич
Наврўзнинг бор-йўғи шуми?” —
деди.

Бу гапдан давра бир қалқиб тушди.
Савол бермай ўл, дедим ўзимга-ўзим.
Нима қилиб қўйдинг?! Худо уриб шу

йигитнинг айтгани чин бўлса, Наврў-
знинг ҳеч бир сир-синоати қолмай-
ди. Сир бўлмаса Наврўз Наврўз бўла-
дими?!

Шу пайт даврага оппоқ соқоли кўк-
сига тушган, юзидеги нурдан куёш
нуса олган мўйсафид кириб келди.
Мен уни Хизрга менгадим.

Мўйсафид аввал менга, кейин бо-
яги йигитга ва ниҳоят давра ахлига
бир кур назар ташлади. У қанчалик
бамайлихотир кириб келган бўлса
худди шундай хотиржамлик билан
ган бошлади:

— Ёшим етмишга етганда тишла-
рим бирма-бир тўқила бошлади, — деди
у. — Бир кам юз билан юзлашганимда
жағимдаги охириги тишим ҳам сичқон
инига кетди. Шу кунларда набирам
ўғлига тўй қилмоқчи бўлиб юрганди.
Уни қақириб, бу дунёдан ризқим узил-
ганга ўқшайди, тўйни тезроқ ўтказин-
лар, дедим. Набирам шу кунни дўхтирга
олиб бориб ўттиз икки тишимни ҳам
бутлатиб берди. Ясама тишдан оғзим

тўлдиро, дилимдаги хиралик аримади.
Буни сезган набирам: “Бобо, шу йил
Наврўзда юз билан юзлашганингиз
учун элга шукрона ош берамиз, баҳо-
нада чеварангизнинг ҳам тўйини ўтқа-
зиб оламиз”, деди.

Наврўзнинг дарагини эшитган, кўн-
глимга ёрутлик ингандай бўлди. Бойче-
чак буй кўрсатган маҳал жағ тишим
янгида суяк ёриб, ясама тишни кўпо-
риб ташлади.

Наврўз шундай — орзу билан му-
родни дийдорлаштирадиган, одамнинг
умрига УМР қўладиган байрам!

Мўйсафиднинг бу нақидан сўнг
давра жонланди. Кимдир бемор ота-
сига кўклам таомни сумалак малҳам
бўлганини, бошқаси ағзачи қўшниси
билан ярашиб олганини, яна кимдир
дилида меҳнатга мойиллик уйғонган-
ини сўзлай кетди.

Бу нақилар кунни-тунга, тунни-кун-
га улади. Ниҳоят Қўнсулук момонинг
юзи ойдай ёришиб сўз бошлади:

— Мана сайилга бор биситимни

кўз-қўлаб келдим, — деди омон кў-
лини қўтариб қўйганининг узун омон кў-
лини ишора қилиб. Унинг энгидан етти
хил бўёқдаги мато қатланиб турарди.
Шундагина момо эгнига етти қават
қўйлак қийганини фаҳмлади. Момо
гапида давом этди:

— Энамнинг энаси — катта мо-
момнинг Наврўзда қўйлақларни мана
шундай қават-қават қийганини кўриб
эдим. Энди билсам, табият ҳам, одам-
нинг кўнглидаги ёрут туйгулар ҳам
Наврўзда мана шундай товланаркан.
Момоларимиз шунга ишора қилиб,
қўлида камалакнинг етти жилосини
“олиб юрар” экан.

Момоларимиз бу улуг кунда энг
яхши либосларини танлаб-танлаб ел-
касига ташлайди. Элимиз ҳам шундай!
Наврўзда эзгуликка эш бўладиган бор
биситини дунё билан баҳам кўради...

Бу гапларни тинглаб, гайратим жў-
шиб, дўмбирани кўлга олиб, халқим-
ни алқаб терма бошладим. Шу пайт
бояги пўрим қийинган йигит қўли-

даги телефонини нари улоқтириб

ёнимга келди ва:

— Бахши бобо, — деди овози тит-
раб. — Мени шогирдликка оласизми?!

— Ўзим кўлингга дўмбира берма-
гунимча айтганимни жим эшитиб бўл-
санг, каттани ҳурмат қилиб, кичи-
кини иззатда билсанг, номардан нари
юриб, мардага яқин борсанг, ҳақиқат-
дан кўрқмай, ёлғонни ёмон десанг,
элим десангу ўзим демасанг шогирд-
ликка оламан, — дедим.

Бунга ҳам кўп замонлар ўтди. Уша
йигит ҳали ҳамон айтишимга қулоқ
тутиб, мўйсафид тоғлардай жим ўти-
рибди. Билганини дилга йиғиб, бил-
маганига жавоб излаб, бу изламда
яхшига ёндошиб, ёмондан йироқла-
шиб, дунёнинг сирини синоатини йиғиб
боряпти.

Худу ярлаққан куну у сиз — ХАЛҚИ-
миз қаршисига дўмбира кўтариб чиқа-
ди. Ана шунда ҳозирги омон-омон за-
монда қандай авлод қамол топганини
кўрасиз.

У-ув, биродарлар! Наврўз ана шун-
дай яхшини яхши билан дийдор-
лаштирадиган байрам!!!

Бахшибек бахшининг сўзини
БОБОРАВШАН ёзиб олди.

БУНЁДКОР ЭЛНИНГ ФАЙЗЛИ БАЙРАМИ

(Бошлангичи 1-саҳифада)

Дунёда шунча миллий байрамлар бўлатириб, нима учун айнан халқимизнинг шарқона янги йили — Наврўз миллий сарҳадлардан чиқиб, дунё байрамига, умумбашарий кадриятга айланди? Чунки Наврўз ҳамма даврда тинчлик, тотувлик, дўстлик, юртга, она табиятга меҳр-муҳаббат ифодаси бўлиб келган. Аждодларимизнинг йиллардан бери бу кунни эзгулик, бағрикенглик ва тенглик ифодаси сифатида нишонлаб келганлар.

— Оккан дарё оқаверади, деган гапда теран маъно бор, — дейди Қашқадарё вилояти Китоб туманидан келган 75 ёшли Рўзиқул ота Ҳақбердиев. — Шундай замонлар ҳам ўтдики, бу байрамни биздан олмоқчи, Наврўзни ёдимиздан ўчирмоқчи бўлдилар. Шукрки, Наврўзимиз яна ўзимизга қайтди, элимизнинг энг сеvimли, фарахбахш, қувончли байрамларидан бири сифатида ҳар йили янгича маъно ва мазмун билан кенг нишонланиб келмоқда.

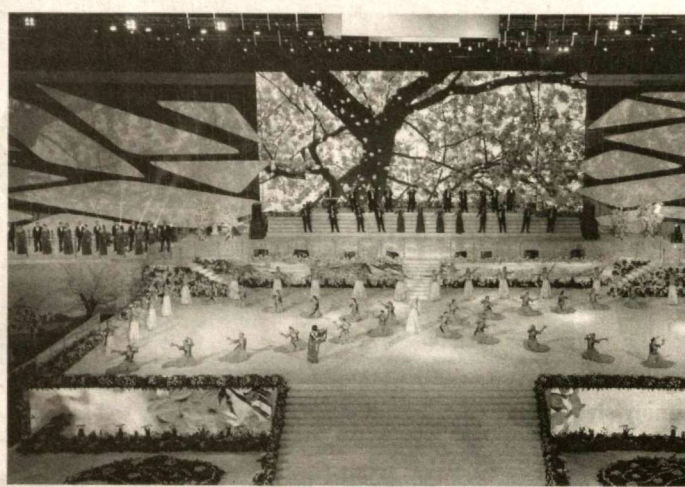
Наврўз ободлик, меҳр-оқибат,

кўчталари ўтказилди.

Байрам кунларида сергайрат ёшлар, қўли очик тadbиркорлар қўмакка муҳтожларга беминнат ёрдам берди. Беморларнинг ҳолидан хабар олинди. Кўни-қўшиллар бир-бирларига Наврўзнинг тансиқ таомларини илинди.

Наврўз биз учун бунёдкорлик ва яратувчилик байрами сифатида ҳам қадриlidir. Наврўздан Наврўзгача мамлакатимизда улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилади. Бу эзу анъана бу йил ҳам давом этди. Юзлаб уй-жойлар, замонавий корхоналар, маданият ва спорт саройлари қурилди. Саноат, қишлоқ хўжалиги, транспорт, туризм ва бошқа соҳаларда стратегик лойиҳалар амалга оширилди. Иқтисодиётни барқарор қилишга қаратилган саноат-харақатлар натижасида ўтган йили аҳолининг реал умумий даромадлари 2017 йилга нисбатан 12 фоизга ошди.

Инсон кадр-қимматини эъозлаш, унинг манфаатларини ҳамма нарсадан устун қўйиш барча бўғиндаги ислохотларнинг бош шiori этиб белги-

хизмат қилмоқда.

Биргина ўтган йилнинг ўзида бу борадаги қурилиш ва ободонлаштириш ишларига 3 триллион сўм маблағ йўналтирилди. Натижада 416 та қишлоқ янгича қиёфа касб этди. Бир сўз билан айтганда, одамларнинг турмуши ўзгарди, ҳаётга мазмун кирди.

...Эртани эгалари бўлган болаларнинг чиқишлари, уларнинг шўх-шодон кулгулари, мустақил юртнинг баркамол фарзандлари ижросидаги она Ватани, қўқламни, бахтиёр болалиқни мадҳ этувчи жанрлар куй-қўшиқлар, жозибador рақслар барчага завқ-шавқ улашади. Наврўз, ёшлик ва баркамолликнинг нақадар уйғунлиги кўз ўнгингизда гавдаланади.

Ўтган йилда ҳаётимизнинг бошқа жабҳаларида, жумладан, илм-фан, таълим-тарбия, маданият ва санъат, спорт соҳаларини ривожлантириш йўлида ҳам муҳим қадамлар қўйилди. Айниқса, юртимиз ёшлари Индонезияда бўлиб ўтган Осиё ва Парасиё ўйинларида, Аргентинада ўтказилган ўсимлар Олимпиадасида юкори ўринларни эгаллагани барчамизни қувонтирди.

Мамлакатимизда барча соҳада олиб бoриладиган ҳаёбахш ислохотлар самарасида иқтисодиётимизнинг рақобатбардошлиги мустаҳкамланиб, Ватанимизнинг халқаро майдондаги нуфузи юксалиб бoраётганида намоён бўлмоқда. Жумладан, мамлакатимизнинг очик ва фаол ташқи сиёсати жаҳон давлатларининг эъти-

борига тушди. Бугун Ўзбекистонни ишончли ҳамкор деб билган мамлакатлар сафи кенгайиб, халқаро муносабатларда мамлакатимизнинг дўстлари тобора ортиб бoрмоқда.

2018 йилда ана шундай ҳамкор давлатлар билан қарийб йигирмата расмий ташрифлар амалга оширилди ва 52 миллиард долларлик 1 минг 80 та лойиҳа бўйича қилишувларга эришилди. Президентимизнинг жорий йилда Ҳиндистон Республикаси ва Германия Федератив Республикаси расмий ташрифлари бу борадаги марралар сари қўйилган янада дадил қадамлар бўлди.

— Наврўз байрамининг ўзига хос шукуҳи халқларни бирлаштиради, — дейди Корея Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Квон Ён У. — Кореялар ҳам Ўзбекистон халқи сингари табиат билан боғлиқ удумларни жуда қадрлайди. Бундай муштараклик халқларимиз ўртасидаги дўстона муносабатлар янада мустаҳкамланишида муҳим омиллардан биридир.

Ўтган йили “Фаол тadbиркорлик, инновацион гоьлар ва технологияларни қўллаб-қувватлаш йили” Давлат дастури доирасида 21 триллион сўм ва 1 миллиард долларга тенг 76 мингта лойиҳа амалга оширилиб, мамлакатимиз тараққиётини янги босқичга қўтариш йўлида улкан қадамлар ташланди. Бу борадаги ишлар қўламини Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йилида ҳам изчил давом эттирилмоқда.

Жорий йилги Инвестиция дастури доирасида мамлакатимизга жами 4,2 миллиард доллар қийматидаги тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этиш ва янги ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш ҳисобидан иқтисодиётимизни жадал ривожлантириш кўзда тутилган. Бу, ўз навбатида, ҳар бир оила, ҳар бир жамоа ҳаётида янги-янги ўзгаришларга олиб келади, халқимизнинг байрамларни шоду хуррамликда, тинчлик-хотиржамликда тантана қилишига замин яратади.

Президентимиз Наврўз умумхалқ байрами арафасида “Жазо муллатини ўтаётган, қилмишига чин қўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган бир гуруҳ шахсларни афв этиш тўғрисида”ги фармонни имзолади. Бу ҳам халқимизга хос эзгулик, бағрикенглик, инсонпарварлик, меҳр-оқибат ва кечиримли бўлиш каби олижаноб фазилатларнинг ёрқин ифодаси бўлди.

...Саҳна ортидаги йирик мониторларда юртимиз табиати, халқимизнинг фаровон ҳаёти, кейинги йиллар-

ижро этилди. Хур диёримизда бир тану бир жон бўлиб яшаётган барча миллат ва элат вакилларининг бадий чиқишлари қалбларни фаҳрга тўлдирди.

Нияти улуг халқнинг — иши ҳам улуг, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. Халқимиз фарзандларимизнинг бахтини, камолини ўйлаб, обод ва фаровон келажақни қўлаб ёруғ ният билан олға интилмоқда. Президентимиз таъкидлаганидек, бугун она табиат бағрида янгилиниш ва яшарли фасли бошланмоқда. Жонажон Ўзбекистонимиз ҳам бугун ўз миллий тараққиётининг янги даврига қадам қўймоқда.

Файзли мажмуадаги шукуҳли тантанада бу яна бир бор ифодасини топди. Санъат усталари, ёш ижрочиларнинг она юртини, истиклолни, янгилиниш ва яшарли айёмини мадҳ этган чиқишлари қалбларни тўлқинлантирди. Мусликий оҳанглар, дилтортар рақслар, бетакрор саҳна манзаралари барчага завқ-шавқ бағишлади. Бундай дамларда Ватанга муҳаббат ва садоқат, ўзгаларга

хайру соҳават айёмидир. Халқимиз бу йил ҳам Йилбошини ана шу эзу тамойилларга мувофиқ қутиб олмақда. Баҳорнинг дастлабки кунларидан юртимизда ободонлаштириш ва қўқаламзорлаштириш ишлари авжига чиқди. Ҳашарлар ташкил этилиб, маҳаллалар, қўчалар, аҳоли турар жойлари ободонлаштирилди, мевали ва манзарали дарахтлар, гул

лангани эришилаётган натижаларда ҳам яққол ифодасини топмоқда.

Президентимиз ташаббуси билан “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида бошланган бунёдкорлик тўлкини бугун мамлакатимизни қамраб олди. Бу халқимиз эртага, узок келажақда эмас, бугун яхши яшаш керак, деган олижаноб гоьни рўёбга чиқаришга

даги бунёдкорлик ишлари аке этган тасвирлар байрам иштирокчилари қалбда эришган ютуқларимиздан фахрлиниш ва мамнуният туйғуларини жўш урдилади...

Бу йилги Наврўз тантаналарида бадий-фольклор ва этнографик жамоаларининг чиқишларига кенг ўрин берилди. Ҳар бир худуднинг ранг-баранг анъаналари, лапару ўланлари

меҳр-оқибат кўрсатиш туйғуси жону танимизга янада терапроқ сингаётгандек.

Наврўз сайиллари Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар марказларида, туман, қишлоқ ва овуларда давом этмоқда.

Матназар ЭЛМУРОДОВ,
ЎЗА мухбири

PREZIDENT TASHRIFIDAN SO'NG

ДАРОМАД — АЪЛО

Президентимиз Навоий вилоятига ташрифи давомида худудда тadbиркорликни ривожлантириш ҳамда янги иш ўринларини яратиш бўйича муҳим вазифаларни белгилаб берган эди.

Жумладан, Қизилтепани барча соҳалар бўйича республикадаги намунали туманга айлантириш гоьси илгари сурилган. Ўз навбатида, бундай ташаббус туман аҳлидан катта масъулият ва фидокорликни талаб қилиши табиий.

Қизилтепаниликлар азалдан тadbиркор халқ. Бугун ушбу анъанани ёшлар ҳам давом эттирмоқда. Туманда 24 минг нафарга яқин йигит-қиз истикомат қилади. Ўтган йили “Yoshlar — kelajagimiz” Давлат дастури доирасида истикболли йўналишлар бўйича шахсий бизнесини бошлаш истагини билдирган 13 нафар тендошимизга жами 2 миллиард 754 миллион сўм миқдорида имтиёзли кредит маблағи ажратилган эди. Жорий йилда молиялаштирилган лойиҳалар сони 97 тага етиб, умумий қиймати 42 миллиард сўмдан ошди. Бу эса, тез орада худуднинг ижтимоий-иқтисодий аҳоли янада яхшиланишидан далолат беради.

Давлатимиз яратиб берган имконият

23 ёшли Жамшид Жамоловга ҳам тadbиркорлик ишини бошлашга ёрдам берди. Бу йигит банкдан нақ 350 миллион сўм кредит олишга жазм этди ва бир гектар майдонда иссиқхона қурди. Унинг хўжалигида 10 нафар киши доимий иш билан банд.

— Иссиқхонада икки хил навли помидор етиштиряпмиз, — дейди Жамшид. — Маҳаллий бозорда махсулотимизга харидор кўп. Даромад аъло даражада. Энди фаолиятимни кенгайтириб, қўшимча иш ўринларини яратмоқчиман. Албатта, меҳнат самарасиз қолмайди. Давлатимиз раҳбари Навоий вилоятига ташрифи чоғида биз, қизилтепаниликларни алоҳида эътироф этгани шижоатимни ошириб юборди. “Тadbиркор бой бўлса, халқ бой бўлади”, — дейди хамиша Президентимиз. Шундай ғамхўр таянчимиз бор экан, жавлон уриб, меҳнат қилсак арзийди!

Рохатой ҚОДИРОВА

MUNOSABAT

Дарҳақиқат, ҳар бир ўғил-қиз ота-онаси бағрида улғайгани маъқул. Бунга нафакат оила вакиллари, балки бутун жамият интилиши керак. Кўпгина ёшлар турмуш қургач, турли қийинчиликларга дуч келади. Мана шундай пайтда ёши улуглар, қолаверса, билимдон психологларнинг маслаҳати уларга асқатиши мумкин.

Бугун юртимизда оилавий ажримлар ва етим болалар сони ортишининг олдини олиш, оилалардаги асрий кадриятларни асраш ҳамда маънавий-ахлоқий муносабатларни мустаҳкамлаш бўйича қўллаб-қувватлаш амалга оширилмоқда. Меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган ўғил-қизлар учун муносиб яшаш шароитлари яратилди. Уларнинг таълим-тарбияси, соғлом муҳида улғайиши, жа-

САЛМОҚЛИ ҚАДАМ

Буюк мутафаккир ва аллома аждодларимиз ўз асарларида оила мукаддас экани, уни асраб-авайлаш, қадрлаш муҳимлиги, ота-она солиҳа фарзанд ўстиришга эътибор қаратмоғи даркорлиги ҳақида бот-бот таъкидлаган. Бу эса, халқимиз оила мустаҳкамлигига доимо бирламчи масала сифатида қараганини тасдиқлайди.

миёнда ўз ўрнини топиши ҳам давлатимиз диққат марказида.

Мана исботи. Президентимиз жорий йилнинг 11 февралда “Етим болалар ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг давлат томонидан қўллаб-қувватлаш механизмларини такомиллаштириш, уларга кенг имкониятлар яратиш, тарбия муассасаларининг иш фаолиятини яхшилаш, жисмо-

нан соғлом ва маънавий етуқ авлодини тарбиялашда оиланинг ролини кучайтиришга доир муҳим вазифалар белгиланган.

Ушбу вазифалар ижросида махсус таълим ва тарбия муассасалари ходимларининг ўрни бўлақча. Шунини инобатга олган ҳолда, қарорга мувофиқ эндиликда Меҳрибонлик уйлари ва болалар шаҳарчалари ходимларининг маоши ҳамда оилага тарбияга олинган ҳар бир бола учун тўланадиган нафақа миқдорини ошириш кўзда тутилган.

Қолаверса, Меҳрибонлик уйлари, болалар шаҳарчалари ва болалар уйлари учун психолог шпата бирликлари ажратилган бўлди. Бу эса, ота-она меҳридан мосуво бўлган болаларнинг руҳан соғломлигини муҳофаза қилишда муҳим ўрин тутди.

Ҳасан УСМОНОВ

MUTAXASSIS OGON ETADI

ОЛОВ ҲЕЧ КИМНИ АЯМАЙДИ

Ёнғин содир бўлганида “тилсиз ёв”га бас келиш оддий инсон учун деярли иложсиз нарсa. Лекин бундай қулфатни бартараф этиш барчамизнинг қўлимиздан келади. Йўли оддий — ёнғин хавфсизлиги қондаларига қатъий риоя қилмоқ зарур.

Бу қондалар ҳақида кўп ва хўп гапирилади. Бироқ яна бир қарра эслатиб ўтиш фойдалан холи бўлмас.

Очик алангадан фойдаланаётганда эҳтиёт чораларини кўриш, носоз, шунингдек, қўл-бола усулда ясалган электр ёки

газ асбобларини ишлатмаслик, фақат белгиланган жойда чекиш сиз ва яқинларингизни ёнғин хавфидан асрашга ёрдам беради.

Ҳамюртларимиз “Ўз уйингиз ўзинг асра” деган даъватни қалб амри сифатида қабул қилган ҳолда, ҳар қандай шароитда —

хоҳ уйда, хоҳ ишхонада ҳамиша оғоҳ бўлмоғи, эҳтиётсизлик оқибатида нохуш, хатто фожiali ҳолатларнинг юз беришига йўл қўймаслиги керак. Хусусан, фуқароларни ёнғин хавфсизлиги қондалари билан таништириш биз, соҳа вакилларида алоҳида масъулиятни талаб этади.

Шу нуқтан назардан, Давлат ёнғин хавфсизлиги хизмати ходимлари муттасил равишда аҳоли ўртасида тунуштириш ва тарғибот ишларини олиб

бoрмоқда. Корхона, ташкилот ва муассасалар бинолари ўрнатилган тартибда кўриклардан ўтказилади. Қонда-бузарларга нисбатан қонунда белгиланган тартибда чоралар қўрилмоқда.

Унутманг, олов ҳеч қачон ва ҳеч қимни аямайди. Ер юзида ҳар қуни содир бўлаётган ёнғинлар минг-миляда одамлар ҳаётига зомин бўлмоқда. Демак, лоқайд бўлишга ҳаққимиз йўқ!

У.УТАБЕКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президентини Администрацияси биносини Ёнғиндан муҳофаза қилувчи ёнғин хавфсизлиги бўлинмаси инспектори, катта сержант

ISLOHOT ODIMLARI

Бугунги ўзгарувчан дунёда қобилиятингга мос касб танлаш ҳам, яхши мутахассис бўлиб етишиш ҳам бирдай қийин масала. Устига-устак, ҳозир аксарият таҳлилчилар жаҳон меҳнат бозорида рақобатлашиш учун фақат бир соҳани эгаллаш кифоя эмаслигини такрорлашдан тўхтаётгани йўқ. Ҳарқалай, уларнинг фикрида жон борга ўхшайди.

ХУНАР БИЛАН хор бўлмас киши

Аслида-ку, бир кишига кирк хунар оз, деган хикмати ота-боболаримиз бундан кўп асрлар илгари айтиб кетган. Халқимиз донишмандлиги мана шу оддий ҳақиқатдан ҳам аён. Бежиз эмаски, азалдан ўзбек оилаларида фарзандларнинг нафақат илми, балки бирон хунар соҳиб бўлишига алоҳида эътибор қаратилади.

Эндилкида мазкур тамойил таълим соҳасидаги давлат сиёсатида ҳам ўз ифодасини топмоқда. Юртимизда 11 йиллик умумий ўрта таълимга қайтилган, мактабларнинг юқори синф ўқувчиларига касб-хунар ўргатиш тизими яна баравар йўлга қўйилди. Механизм қандай ишлаётгани хусусида журналистлар Халқ таълими вазирлиги томонидан ташкил этилган медиа-тур давомида батафсил билиб олди.

— Мактабни тамомлаётган йигит-қизлардан умумтаълим фанларини пухта ўзлаштириш баробарида касбий кўникмаларга эга бўлиш ҳам талаб қилинади, — дейди вазирликнинг таълим ва ишлаб чиқариш интеграцияси бошқармаси бошлиги Сирожиддин Қодиров. — Негар? Сабаби

Бугунги ўқувчи эртага ё олий таълим муассасасига киришга ёки бирон жойда ишлашга ҳаракат қилади. Биринчи ҳолатда у айнан қайси касб-корга мойиллигини билиши, иккинчисида эса, ҳеч бўлмаганда битта хунарининг эга бўлиш керак. Акс ҳолда, жамиятда ўз ўрнини топишда қийналади.

Шу нукта назардан, ҳукуматнинг махсус қарорига мувофиқ, республикамиздаги 1 минг 59 та касб-хунар коллежи ҳамда 689 та мактаб базасида ўқув-

ишлаб чиқариш мажмуалари ташкил этилди. Уларда ёшларга замонавий меҳнат бозорида анча талабдор ва иқтисодиётимиз учун зарур бўлган жами 51 та касб ўргатиляпти. Таълим дастури икки йиллик бўлиб, битирувчиларга касб малакаси дипломи берилди.

ЎЗБЕКИСТОНДА
ЯҲОНА

Пойтахтимизнинг Мирзо

Улугбек туманидаги Профилли меҳнат таълимига ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабидан. Бу ерда болалар бошланғич синфданок касбга йўналтирилади. Мактабнинг ўзига хослиги ҳам шунда.

— Ўқув масканимиз Ўзбекистонда ягона, — дейди мактаб директори Борис Бляхер. — 2-синфдан ўғил-қизларни “Касблар олами” ҳамда психология фанлари билан таништирамиз. Шу зайдда 8-синфга келиб уларда турфа касблар ҳақида тўлиқ тушунча шаклланиб. Яъни, ҳар қайси ўқувчи у ёки бу мутахассисликни эгаллаш кишидан қандай кўникма ёки қобилият талаб қилишини, шу касб эгасига қанча маош тўланишини яхши тасаввур қила олади. 10-синфда

Қизларнинг ишлари йигитларникидан қолишаётгани йўқ

эса, у мустақил қарор қабул қилиб, ўзига мос бирон касбни танлаши мумкин.

Дарвоқе, мактабнинг моддий-техник таъминоти аъло даражада. Синфхоналарда дурадгорлик, ошпазлик, компьютер оператори каби ўнлаб касбларни шишқ-пухта эгаллаш учун барча шароитлар муҳайё этилган. Бу ерга яқин атрофдаги мактаб 12 та таълим муассасасидан салкам икки минг нафар ўқувчи касб-хунар ўрганиш учун келади.

Масалан, профили меҳнат таълимига ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабининг 10-синф ўқувчиси Дилором Солихова тикувчиликни танлаган. Ўқув-ишлаб чиқариш мажмуаси устаси Феруза Гаффаровадан касб сирларини ўрганаётганига тўрт йил бўлди.

— Ҳозир пальто, плаш, костюм каби мураккаб кийим-бошларни ҳам бемалол тика оляпман, — дейди Дилором. — Мактабда яхши тикувчи бўлиб етишимиз учун ҳамма шароит бор. Япониядан келтирилган замонавий электр машиналарда чок босамиз. Игна-нидан тортиб, турфа газламаларга — ҳаммаси бепул берилди. Ҳеч нарсани бозордан сотиб олмаимиз ёки уйдан кўтариб келмаймиз. Бундай олиб қараганда,

КАСБИ МУТЛАКО ТЕКИНГА ЎРГАНАЙМИЗ. БУ АЖОЙИБ ИМКОНИЯТ!

Мактабни тамомлағач, талбиркорлик билан шуғулланмоқчиман. Аввалига кичикроқ ателье очаман. Кейин уни тикувчилик цехига айлантириш ниятим бор.

**МЕХНАТ
ИНТИЗОМГА ЎРГАТАДИ**

Валерий Авакян тажрибали дурадгор. Ўз вақтида йирик корхоналарда жавлон уриб меҳнат қилган. Лекин кейин ўзини таълимга бағишлади. Кўп йиллардан буён мактабда ишлаб чиқариш устаси сифатида дарс бериб келмоқда. Унинг иш жойи доимо гавжум. Биз 6-синф ўқувчилари-

лол рўзгор тебратиши мумкин.

— Келгусида турмушга чиқиб, уйда бола парваришларимизга тўғри келса ҳам, даромадсиз қолмаслигим аниқ, — дейди қатъият билан суҳбатдошимиз. — Ҳозир кийим-кечакларга кашта тикиб, зеб бериш анча урфга кириб қолди. Хунаримизга талаб бор. Шу туфайли тикувчилик соҳасида шахсий бизнесини йўлга қўйишни ҳам ўйлаб турибман.

Медиа-тур иштирокчилари учун ажратилган автобус намоишомда сўнгги манзил — Тошкент қурилиш ва миллий хунарсандчилик касб-хунар коллежига етиб келди. Мазкур таълим маскани кўрганларимиз орасида энг каттасидир. Бежиз эмас. Ахир, коллеждаги ўқув-ишлаб чиқариш мажмуасида нақ ўн бир хилдаги касб-хунарни — сартарошчилик ва ошпазликдан тортиб, заргарликту мебелсозликкача ўрганиш мумкин.

**ҚИЗЛАР ҲАМ
ЁҒОЧ ЎЙСИН-ДА!**

Ўрни келганда бир гап. Айни вақтда

БОЛАЛАРГА КАСБИЙ КЎНИКМА БЕРА ОЛАДИ-ГАН МАЛАКАЛИ ЎҚИТУВЧИНИ ТОПИШ ОСОН ЭМАС. САБАБИ БУ ИШГА АМАЛИЁТЧИ МУТАХАССИСДАН БОШҚАСИ ЯРАМАЙДИ. ТАЖРИБАЛИ КАДРНИ ЎҚУВ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЖАРАЁНИГА ЖАЛБ ҚИЛИШ УЧУН ЭСА, УНГА ЯХШИ МАОШ ТЎЛАШ КЕРАК. АФСУСКИ, ҲОЗИРЧА УМУМТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ БУНДАЙ ИМКОНИЯТГА ЭГА ЭМАС.

— Шунга қарамай, бизда барча йўналишлар бўйича ўқув машғулотларини тажрибали устоз ва усталар ўтмоқда, — дейди Тошкент қурилиш ва миллий хунарсандчилик касб-хунар коллежи директори Шухрат Иноятов. — Масалан, ёғоч ўймакорлигидан болаларга тошкентлик машҳур хунарсандлар сулоласининг вақили сабоқ беради. Уста аёл киши бўлгани учун биринчи марта гуруҳга қизлар ҳам ёзилди. Мана, кўриб турганингиздек, уларнинг ишлари йигитларникидан қолишаётгани йўқ.

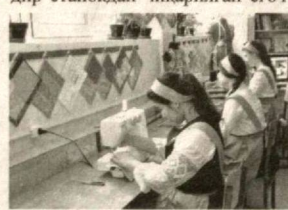
Оғир станокларнинг қулоқни қоматта келтирувчи овозига қараб йўналишимиз. Коллежнинг хилват бурчагида жойлашган бинойидек хона. Йигитлар боши

Р.С.: Ҳозирда Халқ таълими вазирлиги маҳаллий ҳокимликлар билан биргаликда ўқув-ишлаб чиқариш мажмуалари дастурига янги касбларни киритиш устида иш олиб бормоқда. Асосий эътибор кўп ҳақ тўланадиган ва тадбиркорлик фаолиятини бошлаш мумкин бўлган соҳаларга қаратилади. Ахборот технологиялари, қишлоқ хўжалиги тармоғи, шулар жумласидан.

Масалан, аҳолига шахсий томорқадан фойдаланиш учун кенг имконият яратиб берилаётган айни паллада ёшлар орасидан томорқа хўжалиги менежерларини тайёрлаш мақсадаги мувофиқдор. Мутахассисликлар рўйхати кенгайиши ҳисобига ўқув-ишлаб чиқариш мажмуаларининг моддий-техник таъминоти йўналтириладиган маблағлар миқдори ҳам ортishi табиий. Биргина жорий ўқув йилида шу мақсад учун давлат бюджетидан 18 миллиард сўм ажратилди. Умид қиламизки, киритилаётган сармоя яқин истиқболда ўзини оқлагани қолмай, мамлакатга катта фойда ҳам келтиради.

Наргиза УМАРОВА

билан ишга шўнгитган: бири тахталарни кесиб, тайёрлаш, бошқаси рандалайди, яна кимдир станокдан чиқарилган ёғоч

бўлақларини бир-бирига улаб, стул ясаётган.

**АВВАЛИГА ҚУЛИШДИ,
КЕЙИН...**

— Ҳорманг азаматлар!

Директорнинг овози шовқиниб бўлди. Бизга пешвоз чиққан биринчи инсон бўлгуси мебелсозларнинг устози Ҳасан Иброҳимов экан. У шоғирдларидан ниятда мамнун эканини яширмади.

— Бугунги болалар ишқас, компьютер ва интернетнинг “қули”га айланган қолгани ҳақидаги эътирозларни эшитиб жигитийрон бўлман, — дейди Ҳасан ака. — Бекор гап!

ЁШЛАРИМИЗНИ МЕХНАТСЕВАРЛИККА ЎРГАТАСА БЎЛАДИ. ФАҚАТ ҚИЗКИЧИНИ АНИҚЛАБ, ҚАЛБИГА ЙЎЛ ТОПА ОЛСАНГИЗ БАС. КОЛЛЕЖ ВА МАКТАБЛАРДА ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН ЎҚУВ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАЖМУАЛАРИ МАНА ШУНИСИ БИЛАН АҲАМИЯТЛИДИР.

Ҳар куни 18-20 нафар ўсмир билан ишлайман. Бари балоғатга етган йигитлар. Бу ёшда одам қизикқон бўлади, ўйламай кўп беаъниликлар қилиб қўйиши мумкин. Лекин устасхонага киргач, болалар, дарров босилади, чуқури бекорчи нарсаларга қалғинмайди, аксинча, меҳнатнинг машаққатини билиб боради.

— Аввалига баъзи тенгдошларим устимдан қулди, — дейди Ҳасан аканинг энг истеъдодли шоғирдларидан бири Сардор Умрзоков. — “Стул-стул ясаб қайсига ҳам борардинг, шу ҳам иш бўлди-ю”, дейишди. Аммо мен парво қилмадим. Чунки яратувчилардан хушроқман. Ахир, бошқаларга нафнинг тегса яхши-ку! Мактабни тугатгач, мебел устаси бўлишга қарор қилдим. Бу соҳа юртимизда анча ривожланди. Ишимни топиб кетишимга ишончим қомил.

Аллани тинглаган бола гарчи сўзларини тушунмасда, бироқ онанинг қалб туйғуларини, меҳр тугенини, эрқаламаларини, ҳатто қўшиқда акс этаяётган кайфиятини ҳис қилади. Алла матнига аҳамият берилса, унга ушбу қўшиқ яратилган даврдан ижтимоий ҳаёт, тарихий шароит, инсонларнинг интилиш ва кизикликлари, севинч ва қайғуларини сингдирилганини кўриш мумкин. Замонавий талқинда яратилаётган аллаларда эса, истиқлолга эришган элнинг шукроналик хисси ўз ифодасини топмоқда.

Алланинг бадиий жиҳатдан етук, тинчловчининг

BOQIY QADRIYATLAR

АЛЛА АЙТИНГ, ОНАЛАР!

Халқимиз азалдан аллани тарбия воситаси, деб билади. Момоларимиз, оналаримиз, аммаю хоаларимиз айтган аллалар, айтим-олқишлар, эрқаламалар, овутомачоқлар болани яхшиликка, меҳр-оқибатли бўлишга ундаган. Бундай дил тароналари навқирон авлодни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялаш, ёшларнинг маънавиятини бойитишда, сўзсиз, муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбек фольклорига оғиздан-оғизга, авлоддан-авлодга ўтиб келаятган алла қўшиғининг турфа намуналари мавжуд. Фикримизча, ёш авлодни тарбиялашда ана шу бебаҳо меросдан фойдаланиш зарур.

Алла қўшиғи бошқа халқларда ҳам бор. Русларнинг қолыбельная песня ва байки, қозоқларнинг бесик жири, киргизларнинг албай-албай, туркманларнинг хувди, озарбайжонларнинг лайла, бошқирларнинг сангилдак йири, татарларнинг бишик жири, туркларнинг нинниси бунга яққол мисол.

Аллада кичиктойнинг илк табасмуни, атак-чечак қилиши, имо-ишорани тушуниши ва бошқа шу каби ҳодисалар қўйга солиб айтылади. Фарзанд кўриш бахтига муяссар бўлган ўзбек онасининг алла айтмаслигини тасаввур қилиш қийин. Ҳатто жажжи қизалоқлар ҳам, қўғирчоғини аллалайди ва шу орқали мусика оламига ошно бўлиб боради.

Дунёга келган чақалоқ она меҳрини, дил сўзларини туйди. Аёл боласини тинчлантириш ёки ухлатиш, баъзан эса, эрқалаш учун ҳам алла айтади. Алланинг қўйи қалбдан чиқади, шу боис қалбга етиб борувчидир. Бу майини ва ёқимли қўйини тинглаган гўдак ором олади, руҳиятида ижобий ўзгаришлар рўй беради. Улуг бобомиз, тиб-

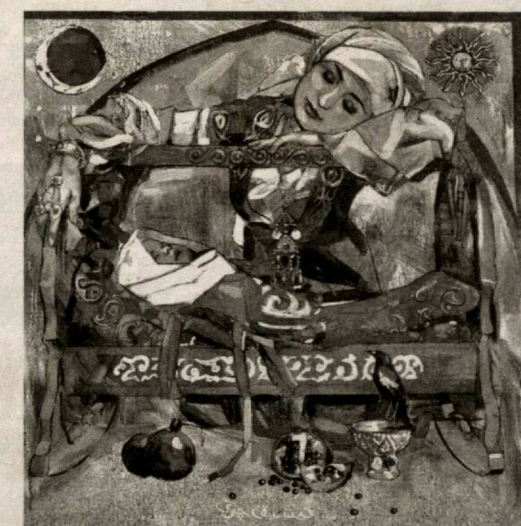
лугат бойлигини оширишга хизмат қиладиган, аниқ ва тушунарли асар бўлишига алоҳида аҳамият бериш керак. Илло, кичик ёшдаги болалар турли сўз ва ибораларнинг маъносини тўлиқ тушунмасда, уларни эслаб қолишга ҳаракат қилади. Шу сабабли улар учун мўлжалланган асарларнинг тили бенуксон бўлгани, содда ва ёрқин элементларни ўз ичига олгани маъқул.

Овутирувчи аллани буювчиларимиз, оналаримиз, ҳатто болалар ҳам айтади. Ором олаётган чақалоқ Яратганининг панохиди экани ва ҳеч қандай шарпа-душман унинг уйқусини буза олмаслигини қўйидаги тўртлиқдан тушуниб олса бўлади:

**Така-туки гавора бўлсин,
Душмани овора бўлсин.
Уйқуси бешикда қолсин,
Душмани эшикда қолсин.**

Халқимиз бисотида алланинг жуда кўп турлари учрайди. Уларнинг ичиди анча қадимги ҳамда бахшларнинг тил услубини эслатувчи аллалар ҳам бор. Жумладан, қўйидаги матнда дашт хулудларида яшаган ўзбекларнинг сўзлашув тилига хос иборалар қўлланилганини кўриш мумкин:

**От чопганда азизим,
Қалпоғингни қайиргин.
Эл тўйида от чоптириб,
Тўйдан улоқ айиргин.
Алла қўзим, аллаё, алла.**

биёт илмининг беназир аломаси Абу Али ибн Сино “Тиб қонунлари” китобида ёзган: “Боланинг мижозини кучайтириш учун унга икки нарсани қўлламоқ керак. Бири — болани секин-аста тебратиш, иккинчиси — уни ухлатиш учун айтиш одат бўлиб қолган мусиқа ва аллалардир. Шу иккисини қабул қилиш микдорига қараб боланинг бадантарбияга ва мусиқага бўлган истеъдоди ҳосил қилинади”.

Аллани тинглаган бола гарчи сўзларини тушунмасда, бироқ онанинг қалб туйғуларини, меҳр тугенини, эрқаламаларини, ҳатто қўшиқда акс этаяётган кайфиятини ҳис қилади. Алла матнига аҳамият берилса, унга ушбу қўшиқ яратилган даврдан ижтимоий ҳаёт, тарихий шароит, инсонларнинг интилиш ва кизикликлари, севинч ва қайғуларини сингдирилганини кўриш мумкин. Замонавий талқинда яратилаётган аллаларда эса, истиқлолга эришган элнинг шукроналик хисси ўз ифодасини топмоқда.

Алланинг бадиий жиҳатдан етук, тинчловчининг

Она ва боланинг руҳий ҳолати, кайфиятига қараб ўзгаришиб айтиладиган аллалар ҳам бисёр. Бундай қўшиқлар матнида оналарнинг фарзандини тезроқ ухлатишга бўлган интилиши намоён бўлади.

**Сен менинг жажжи болам,
Тўрттинчман, аллаё.
Опанг, асанг тинч ухлаган,
Сен ҳам ухла, аллаё.
Войдод алла, жон болам,
Чиндан ухла, аллаё.
Бироз ухлаб турмасдан
Кўпроқ, ухла, аллаё.**

Ёш болани уйлатиш ёки овутириш мақсадида дуч келган гапларни айтиш жоиз эмас. Аждодларимиз ўз вақтида эрқалаш қўшиқлари, шу жумладан, аллаларни тўқиганлар, тарбия жараёнида мана шу меросдан фойдаланиш, фикримизча, ҳар жиҳатдан тўғри бўлади. Демак, неча-неча асрлардан буюн сайқалланиб келган анана ва урф-одатларимизни сақлаб қолишга ҳаракат қилишимиз зарур. Илло, бу баркамол авлодни вояга етказишимиз муҳим шарти саналади.

Ориф ХОЛИҚҲОВ

QADRIYAT

QADIM NAVRO'ZNING NAVQIRON UMRI

Tarixda shakllangan har bir xalq o'z e'tiqodini yaratadi. Uning tarkibiga urf-odatlar, turmush kechirishning turli tartib-qoidalari, an'analar, qadriyatlar kiradi. Ba'zi qadriyatlar bir xalq, bir millat doirasini yorib o'tib, Yer yuzining muayyan hududlariga yoyiladi. Navro'z — ana shunday umummintaqaviy qadriyatlardan biri. Uni Markaziy Osiyo davlatlari, Afg'oniston, Eron, Ozarbayjon el-u elatlari o'zlarining to'rt ming yillik bayramlari sifatida nishonlab keladi.

Navro'z qanday bayram, uning tarixi, istibod zamonlarida bu milliy qadriyatimizga qanaqa hujumlar bo'lganini sanab o'tirish shart emas. Lekin shuni ta'kidlash lozimki, ko'p ming yillik o'tmishi davomida u yurtimizda hech qachon hozirgi darajada keng miqyosda umumxalq bayrami sifatida nishonlangan emas. Mustabid tuzum kamsitgan qadriyatlarimizning dastlab qayta tiklanganlaridan biri ham — aynan Navro'z.

1990-yilning bahoridayoq yurtimizda Navro'z keng va oshkora nishonlandi. Holbuki, uch-to'rt yil oldin bu bayramga qarshi kurash borgan, hatto ayrim ziyolilarimiz matbuotda chiqish qilib, uning o'rni mart oyining oxirida "Navbahor" degan yangicha bayram joriy etish taklifini ham bildirgan edi. Bundan har qancha ko'z yummaylik, tarix tarixligicha qoladi, o'sha paytdagi matbuot nashrlari arxivlarimizda turibdi.

Holbuki, joriy etilishiga ko'ra, Navro'zning siyosatga, mafkuraga, dinga bevosita aloqasi yo'q edi. U — sof tabiat bayrami. Shu bilan birga, u sharqona, mintaqaviy, o'ta milliy bayram. Aynan ana shu — milliy bo'lgani uchun ham eski tuzum va uning hukmron mafkurasi uni chekladi. Chunki sho'ro davridagi hukmron siyosat mustamlaka millatlarning erkin ravnaq topishini sira istamas edi.

Navro'zga hujum mohiyatan millatga hujum edi. Shunday davrlar ham bo'ldiki, dinga qarshi kurash bayrog'i ostida bilib-bilmay Navro'zda xalq pishirgan sumalag-u halim qozonlarini

to'ntarib tashlagan rahbarlar ham topildi.

Biroq xalq — xalq-da. U sobiq tuzum davrida ham Navro'zni bayram qilaverdi. Faqat endi bu davlat miqyosida qo'llab-quvvatlanmadi, har kim uni o'z-o'zicha, tazyiq bo'lgan mahallalarda, hatto yashirincha nishonladi.

Navro'zning tabiatga yondoshligi shundaki, bir yilda kun va tunning o'zaro nisbati bilan bog'liq to'rt nuqta bo'lsa, shuning birinchisi — Navro'z. Bu kun bilan tunning o'zaro teng kelgan mahallini nishonlash. 21-martda aynan bir kecha-kunduzning naqd 12 soati — yorug', qolgan 12 soati — qorong'i bo'ladi. Bu bahoriy e'tidol

(ya'ni, tengkunlik) deyiladi.

Navro'zdan boshlab endi kunning hisssasi ortib, tunning hisssasi qisqarib boraveradi. Bu jarayon 21-iyungacha davom etadi. Bunda endi kun — eng uzun, tun — eng qisqa bo'lib qoladi.

21-sentabrga borib, kun bilan tun yana tenglashadi. Bu "kuzgi e'tidol" deyiladi. Buning Navro'zdan farqi shundaki, endi har kuni tunning hisssasi oshib, kunning ulushi kamayib boraveradi. 21-dekabrda yilning eng uzun kechasi va kunning eng qisqasi bo'ladi.

Hozir odamlar turmush tashvishlari, texnika vositalari bilan ko'proq band bo'lib, tabiatning bunday evrilishlariga ancha befarq bo'lib qolgan.

Navro'zning umumxalq bayramiga aylantirilishi odamlarni tabiat bilan uyg'un bo'lib yashashga undaydi. Har kim o'z yurtining tabiatiga mehr qo'yadi. Ona zamin tabiatiga mehr esa, Vatanga muhabbatni yanada mustahkamlaydi. Tabiat uyg'unlashi, yangi yilning kirishini bunchalar tantana

bilan nishonlash, albatta, kishi kayfiyatini ko'taradi. Ko'tarinki kayfiyat odamning yashashga ishtiyoqini, zavqini oshiradi, hayotga munosabatini faollashtiradi, yaratuvchilik ishqini jo'sh urdiradi. Navro'zni, ana shunday qudratga ega bayram, deb bilamiz. Qadim zamonlardan bu bayramda yoshlar faol ishtirok etgan.

Alisher Navoiy qalamiga mansub "Layli va Majnun" dostonining XII bobi Navro'z munosabati bilan sayri bog' etganda Majnun bilan Laylining xufiyona uchrashuvi, bunda Layli ishqidan Majnunning hushdan ketmagi, bu gapdan el xabar topmasin, deb Laylining Majnunni ikki kaniziga qoldirib, qabila sari yurmagi haqida hikoya qilinadi. Bob shunday boshlanadi:

*Mehr istadi chun hamal farog'i,
Dasht uzra butar qo'zi qulog'i.*

Demak, Quyosh Hamal burjida farog'at qilishni istaganda, ya'ni Navro'z dasht uzra kirib kelganda qo'zi qulog'i unib chiqqandek bo'lar ekan. Navro'z ayyomidagi tabiat tasviri chizilgan parchalar ichida:

*Tun-kunni qilar binafsh sizg'on,
Kofur ila mushkin soqizg'on, —
degan misralar bor. Shu birgina bayt*

badiiy barkamoliligiga qoyil qolmay iloj yo'q. "Binafsh", ya'ni binafsha — osmon rangida ochiladigan gul. "Sizg'on" — chizgan degani. Xo'sh, "binafsha chizgan" deganda shoir kimni ko'zda tutgan? Albatta, bu dunyoni tuzgan Egamni. Chunki "binafsh" bu yerda keng olamni — ko'kni anglatib

kelgan istiora. Demak, ana shu ko'm-k'o'k osmonning suratini chizgan "rasom" tun bilan kunni kofur bilan mushkdan zag'izg'on, ya'ni zag'cha qiladi.

Zag'chani bilamiz: hamma yog'i oqu qora qush. "Kofur" — kamfara. U Sharq mumtoz adabiyotida oq rangning ramzi bo'lib keladi. Mushk esa, kiyikning kindigida to'planadigan qop-qora rangli xushbo'y modda. O'tmish she'riyatimizda, jumladan, u qora rangning ramzi bo'lib kelgan. Shoir falakni binafshaga o'xshatishdan tashqari, Navro'zdagi e'tidol, ya'ni tun bilan kunning teng kelishini oqu qora ranglari aralash zag'izg'onga qiyos etadi.

Navoiy shunchaki tabiat go'zalligiga mahliyoligini bayon aylashga berilib ketmaydi. O'sha tasvirlar zaminida aniq maqsad yotadi, ya'ni bobda bayon qilinajak voqealarga ishoralar bor:

*Har qushqina jufti birla purjo'sh,
Hampar bo'ur uchsa, qo'nsa — hamdo'sh.*

Ya'ni: har bir qush Navro'z kelgandan keyin o'z jufti bilan jo'sh uradi, uchsa — qanotlarini bir-birinikiga tekkitib uchadi, qo'nsa — to'shmat-to'sh, ya'ni ko'ksini ko'ksiga tekkitib o'tiradi. Nozikfahm she'rxon oldindan his qiladiki, bu bobda Layli bilan Majnun diyor ko'rishar. Navro'zda xalq g'am-u hasratini ko'ngildan quvib, sahrrolarga, bog'-u bo'stonlarga sayrga chiqadi.

Navro'z bayramida sahra-yu, bog'-u gulshan aro tarqalib ketgan el orasida Layli bilan Majnun ham bor! Lekin xalqdan uyalganidan ular bir-biriga qaray olmaydi, o'zaro so'zlashib, sirlasholmay

iztirobda. Bog' keng edi, xalq esa, yoyilib ketgan. Daraxtlar g'ul-g'ul bo'lgan joylar — ishq ahliga eldan yashirin uchun zo'r bir parda. Layli sayr etib yurib bir chamanzorga yetadiki, uning ichiga kirgan kishi ko'rinnmay qoladi. Nogoh ana shu chamanzor ichida zor yig'lab o'tirgan Majnunga duch keladi.

Shunda ma'shuqa oshiqdan: "Navro'z shamoli esgan shunday shodiyona kunda hamma xursand-u, sen nega g'amnoksan?" — deb so'raydi. Shoirning Layli tilidan aytishicha, Navro'zda odamlar bayramni shodiyonalik bilan o'tkazish uchun bog'-u gulshan aro sayrga chiqqan, qolaversa, bu sayr ularning mushkullarini oson qilishiga umid bog'lagan:

*Bu damki esib nasimi Navro'z,
Gul atrini qildi majlisafro'z.*

*Bog' o'ldi bahordin gulafshon,
Sunbul bu gul uzra kokulafshon.*

*Bu faslda azmi gulshan etgay,
Bo'ston haramini maskan etgay.*

Demak, ota-bobolarimiz yilning birinchi kunini shodu xurramlik bilan o'tkazish yilning yaxshi kelishiga zamin bo'ladi, deb ishongan. Bu yerda shuni qayd etish kerakki, gar-chi shaklan bu doston arab xalqi hayotidan olib yozilgan asar bo'lsa-da, Navoiy Layli va Majnunni XV asr o'zbek qizi va yigiti tarzida tasvirlagan. Voqealarning arab sahrrolarida, arabiy qabilalar aro kechishi shaklan qat'iy saqlangan. Biroq mohiyatan, ko'rib o'tganimizdek, shoir doston-

ga o'zi mansub xalqning — XV asr o'zbekining talay urf-odatlarini singdirib yuborgan. Navro'zni nishonlash ham ana shunday sof milliy udum edi. Chunki Navro'zni tantana qilish arablar uchun xos odat emas.

Mustaqillik yillarida madaniyatimiz tamoman yangi miqyos va daraja kasb etdi. Avvalo, u milliylashdi. Asr-asrlk teran tomirlariga suyana boshladi. Xalqona aytganda, borini bozorga olib chiqdi. O'zligini namoyon eta boshladi. Ko'p-ko'p yutuqlarga erishdik. O'zimizni, aniqrog'i, yuksak madaniyat sohibi bo'lgan xalqlardan biri ekanimizni dunyoga ko'rsata boshladik.

2018-yil 28-noyabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori ayni shu zaruratga xizmat qiladi. Binobarin, mazkur hujjat xalqimizning asrlar davomida shakllangan yuksak ma'naviy qadriyatlari va ma'naviy merosini asrab-avaylash hamda jahon madaniyati bilan uyg'un holda rivojlantirish, milliy madaniyatni keng targ'ib etish, uning xalqaro madaniy makonda tutgan o'rni va mavqeqini yanada mustahkamlash maqsadida imzolandi.

Modomiki, har taraflama ravnaq topishni, tezroq rivojlangan mamlakatlardan o'rin olishni ich-ichdan istayotgan ekanmiz, madaniyatimizni yuksak darajaga ko'tarishimiz zarur. Bu — davr talabi.

Navro'z ham ana shunday, bizni dunyoga qaytadan tanitayotgan buyuk bayram.

Sultonmurod OLIM,
filologiya fanlari nomzodi,
O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi a'lochisi

BILASIZMI?

— RESPUBLIKAMIZNING BA'ZI HUNDLARIDA NAVRO'Z DASTURXONIGA 7 XIL DARAXT — MAJNUNTO, ZAYTUN, BEHI, ANOR, BODOM, PISTA, YONG'OQ SHO'XI QO'YILADI.

— QUTLUG' AYYOM KUNLARI QISHLOQLARDA "YIL GO'JA" MAROSIMI O'TKAZILADI. QIZ-JUVONLAR O'ZLARI PISHIRGAN TANSIQ TAOMLARNI DASTURXONGA TUGIB, MAROSIM BO'LAYOTGAN DAVRAGA BORIB QO'SHILAVERADI. KEKSALARNING EZGU DUOLARIDAN SO'NG XILMA-XIL TAOMLARGA QO'L URILADI.

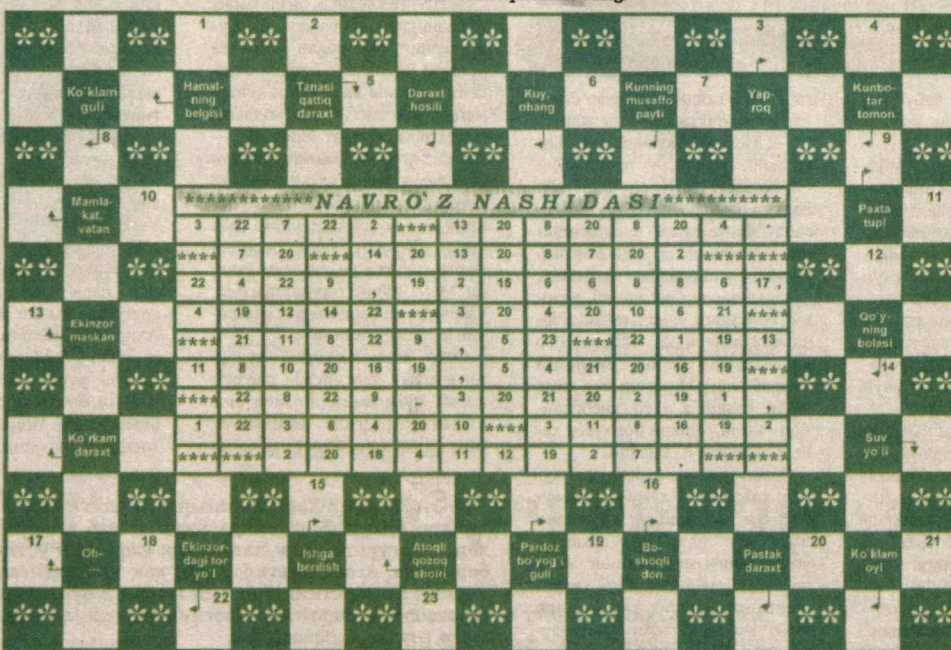

NAVRO'Z KUNI YETTI NIMA YEMAKNING AHKOMI:
"EY BIRODAR, BU KUNDA YETTI NIMA, MUSTAHABDUR, YEMAKLIGI BAHONA. SEBU, SANBUSAU, SAMANU, SANJID, SIRKAVU, SIRGA AYLAGAYSAN JIAD. VALLOHU A'LAM".
(NASRIY TARJIMASI: EY BIRODAR, NAVRO'Z KUNI YETTI NARSA YEMAK MUSTAHABDIR (SEVILGAN ODAT): OLMA, SOMSA, SUMALAK, JIYDA, SIRKA, PISHLOQ YEYISHGA HARAkat QIL).

"NAVRO'Z NASHIDASI" bilimdonlik mashqlari

AYLANMA SKANVORD. Javoblarni belgilangan xonadan soat mili yo'nalishi bo'yicha so'zlar ta'rifl atrofiga yozing. Shaklning o'rta qismidagi raqamlarda O'zbekiston Qahramoni, O'zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidovning "Navro'z nashidasi" she'ridan to'rt misra yashiringan. Uni aylanma skanvord javoblari yozilgan raqamli xonalardagi harflar bilan almashtirish orqali bilib oling.

TASHABBUS

Talabalar bog' yaratmoqda

Markaziy Osiyo uchun eng yirik va global ekologik fojialardan biri bu, shubhasiz, Orol muammosidir. U mintaqaning ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy va gumanitar sohalari nidan chiqarib, aholining genofondiga salbiy ta'sir ko'rsatayotgani sir emas.

Orol muammosiga barham berish, uni qutqarib qolish maqsadida Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti hamda Qoraqalpog'iston Davlat universiteti hamkorlikda "Orol va yoshlar" shiori ostida "Tashabbuskor talaba-yoshlar o'quv-ilmiy ekspeditsiyasi"ni amalga oshirdi.

Bo'lajak tuproqshunos va biologlar Mo'ynoqda "Bo'zatov" ovul fuqarolar yig'ini Shag'ri ovuli hududidagi 2 gektar maydonda Milliy universitetning o'quv-ilmiy maydonchasini yaratdi. Ayni paytda talabalar bu yerda mo'jaz bog' barpo qilmoqda. Kelgusida ushbu bog'da ilmiy-tadqiqot ishlari olib borish, shuningdek, Orolbo'yi tuprog'i, o'simliklari, suvi, uning tarkibi hamda xususiyatlarini puxta o'rganish rejalashtirilgan.

Nodirjon XURRAMOV

MUASSIS

O'ZBEKISTON YOSHLAR ITTIFOQI
MARKAZIY KENGASHI

Gazeta O'zbekiston Matbuot va
axborot agentligida 2017-yil
2-avgustda № 0242 raqami bilan qayta
nashrdan o'tgan.

BOSH MUHARRIR

Faxriddin KARIMOV

TAHRIIR HAY'ATI

Mansur Bekmurodov, Begmat Ochilov, Madamin Safarov, Azim Mirzajonov,
Mehrinov Abbosova, Ra'no Shodiyeva, Shodmonqul Salomov,
Irina Kochergina — bosh muharrir o'rinbosari ("Мондоже. Узбекистана"),
Javlon Vafoyev — mas'ul kotib ("Yoshlar ovozi"),
Yelena Kalinina — mas'ul kotib ("Мондоже. Узбекистана")

Navbachi

Umida
SAYLIYEVA

Dizayner

Xurshid
ABDULLAYEV

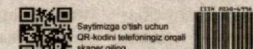
Tahririyat manzili: 100083, Toshkent,

Matbuotxona ko'chasi, 32.

Telefonlar: (71) 150-22-74,

(71) 233-95-97.

(71) 233-79-69 (faks)

"Sharq" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi

bosmaxonasida, A-2 formatda chop etildi.

Hajmi — 2 bosma tabaq.

Korxona manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41.

Indeksler: 203, 3203

Bahosi kelishilgan narxda.

Buyurtma G-313

Adadi — 22323

Bosilishga topshirish vaqti — 21.00

Topshirildi — 22.05

O'zA yakuni — 21.45

Gazeta materiallari tahririyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi.